

Bruksela, 4 października 2024 r.
(OR. en)

13949/24

ENV 959
CLIMA 328
CHIMIE 72
COMPET 973
IND 454
PHARM 131
AGRI 698
RECH 421
ECOFIN 1072
ECO 38
SOC 719
SAN 570
CONSOM 294
MI 831
ENT 186

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności – aktualna sytuacja i dalsze działania – Wymiana poglądów

1. W dniu 14 października 2020 r. Komisja przyjęła komunikat pt. „Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności na rzecz nietoksycznego środowiska”.
2. W dniu 10 lipca 2020 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie strategii w zakresie chemikaliów, a w dniu 15 marca 2021 r. Rada przyjęła konkluzje pt. „Unijna strategia w zakresie zrównoważonych chemikaliów: czas na rezultaty”¹.

¹ Dok. ST 6941/21.

3. Aby ustrukturyzować wymianę poglądów na temat strategii w zakresie chemikaliów podczas zbliżającego się posiedzenia Rady (ds. Środowiska) w dniu 14 października 2024 r., prezydencja przygotowała dokument informacyjny oraz pytania do ministrów, które przedstawiono w załączniku do niniejszej noty.
 4. Komitet Stałych Przedstawicieli jest proszony o zapoznanie się z dokumentem informacyjnym prezydencji, w tym z pytaniami, i o przekazanie go Radzie w celu wymiany poglądów w dniu 14 października 2024 r. pod hasłem „Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności – aktualna sytuacja i dalsze działania”.
-

Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności – aktualna sytuacja i dalsze działania

– Wymiana poglądów –

Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności, przedstawiona przez Komisję Europejską w październiku 2020 r., jest jednym z kluczowych elementów starań UE na rzecz zarządzania substancjami chemicznymi w sposób chroniący zdrowie ludzkie i środowisko, a jednocześnie dający impuls do innowacji i zwiększający konkurencyjność UE.

Przemysł chemiczny jest jednym z największych sektorów produkcyjnych w Europie, a jego produkcja jest w dużym stopniu uzależniona od innych gałęzi przemysłu. Zasadnicze znaczenie ma zatem zachowanie jego konkurencyjności i utrzymanie tego sektora na ścieżce zrównoważonego rozwoju.

Obecnie przemysł przechodzi szybkie zmiany strukturalne, ponieważ stoi w obliczu poważnych wyzwań, w tym rosnących kosztów, uzależnienia od zasobów zewnętrznych i zwiększonej konkurencji ze strony państw trzecich, w związku z czym szczególnie ważne jest, aby UE dążyła do stworzenia nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym oraz nietoksycznego środowiska (Zielony Ład). Kwestie te należy rozpatrywać łącznie, aby ułatwić sprawiedliwą, ekologiczną i cyfrową transformację w UE.

W strategii w zakresie chemikaliów, której celem jest przeciwdziałanie złożonym i wszechobecnym zagrożeniom związanym z niebezpiecznymi chemikaliami oraz w której wyznaczono ambitny program mający na celu uczynienie UE liderem w zakresie bezpiecznego i zrównoważonego stosowania chemikaliów, odnotowano postępy w wielu obszarach, w tym w zakresie kryteriów definiowania nieodzownego zastosowania najbardziej szkodliwych chemikaliów, podejścia „jedna substancja – jedna ocena” w odniesieniu do szybszych, uproszczonych i przejrzystych procesów, dalszych ograniczeń lub zakazów stosowania rtęci w UE, zmienionego rozporządzenia w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania chemikaliów (CLP), w tym w odniesieniu do nowych klas zagrożenia itd.

Nie zrealizowano jednak jeszcze niektórych działań w ramach strategii, takich jak „ukierunkowany” przegląd rozporządzenia REACH. Należy również zauważyć, że niektóre niedawno przyjęte przepisy, takie jak nowo wprowadzone klasy zagrożenia w zmienionym rozporządzeniu CLP, będą miały pełną skuteczność tylko w połączeniu ze zmienionym rozporządzeniem REACH.

Rozporządzenie REACH ma kluczowe znaczenie dla polityki UE w zakresie chemikaliów, której celem jest zwiększenie ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed ryzykiem stwarzanym przez chemikalia. Przegląd ma zasadnicze znaczenie dla wyeliminowania obecnych luk w rozporządzeniu, jak np. poprzez zwiększenie zgodności dokumentacji rejestracyjnej; lepszą identyfikację substancji o krytycznie niebezpiecznych właściwościach; usprawnienie systemu zezwoleń; wzmocnienie procesu wprowadzania ograniczeń itp. Zdolność do kompleksowego zarządzania ryzykiem chemicznym i zapewniania bezpieczniejszego stosowania chemikaliów wymaga usunięcia tych luk.

Jeżeli chodzi o substancje per- i polifluoroalkilowe (PFAS), pięć organów krajowych, które przedłożyły dokumentację dotyczącą wielu różnych PFAS, oraz Europejska Agencja Chemikaliów (ECHA) poczyniły znaczne postępy w pracach nad wnioskiem, jednak ważne jest również dokładne przeanalizowanie skutków dla społeczeństwa i sektorów zależnych od zastosowań tych substancji o unikalnych właściwościach. W związku z tym istnieje potrzeba wyważonego podejścia, które wspierałoby opracowywanie i przyjmowanie bezpieczniejszych rozwiązań alternatywnych, przy jednoczesnym zapewnieniu jasności przepisów i zgodności z przepisami, a tym samym przyczyniłoby się do złagodzenia niepożądanych skutków PFAS. Należy jednak wyciągnąć wnioski w odpowiednim czasie, aby uniknąć zagrożenia dla zrównoważonego rozwoju przemysłu UE oraz dla osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska i zdrowia.

Zasadniczo nowa koncepcja określona w Wytycznych w sprawie kryteriów i zasad dotyczących koncepcji „nieodzownego zastosowania” w odniesieniu do prawodawstwa UE związanego z chemikaliami, przedstawiona w komunikacie Komisji C/2024/2894 z dnia 26 kwietnia 2024 r., nadal wymaga zastosowania w praktyce. Miałoby to zasadnicze znaczenie dla zapewnienia skutecznego wdrożenia i większej pewności.

Należy zauważyć, że oprócz korzyści dla zdrowia ludzkiego i środowiska niektóre nowo przyjęte obowiązki regulacyjne nakładają na państwa członkowskie i instytucje UE większe obciążenie administracyjne. Ponadto monitorowanie i egzekwowanie tych obowiązków będzie wymagało znacznych zasobów, aby zapobiec niespójnemu stosowaniu podważającemu skuteczność środków regulacyjnych.

Poza tym obowiązki i zadania ECHA znacznie się rozszerzyły – zarówno pod względem zakresu, jak i złożoności. Nowe obowiązki regulacyjne oraz ciągła ekspansja stwarzają znaczne wyzwania w zakresie zdolności i budżetu dla tej Agencji, a także dla niektórych państw członkowskich, jeżeli chodzi o wyznaczenie wystarczającej liczby ekspertów do komitetów ECHA. Nadal w przygotowaniu jest wniosek dotyczący podstawowego rozporządzenia ECHA, które powinno wzmocnić zarządzanie, usprawnić metody pracy organów ECHA oraz sprawić, że ich finansowanie stanie się bardziej elastyczne i zrównoważone. Ponieważ Agencja odgrywa podstawową rolę we wdrażaniu unijnych przepisów dotyczących chemikaliów, wzmocnienie jej funkcjonowania i modelu finansowego ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia jej skuteczności operacyjnej i zrównoważoności. ECHA musi być w stanie wspierać bezpieczne zarządzanie chemikaliami i szybko reagować na pojawiające się zagrożenia chemiczne, które wpływają na ogólną skuteczność regulacyjną.

Przewodnicząca Komisji stwierdziła w swoich wytycznych politycznych dla nowej Komisji, że „musimy utrzymać i utrzymamy kierunek realizacji celów określonych w Europejskim Zielonym Ładzie”, kiedy ogłoszono nowy „Czysty Ład Przemysłowy”. Ważnym elementem tego nowego ładu jest „pakiet dotyczący przemysłu chemicznego, którego celem jest uproszczenie rozporządzenia REACH i zapewnienie jasności w odniesieniu do »wiecznych chemikaliów«, czyli PFAS”.

Ogólnie rzecz biorąc, priorytetem UE i jej państw członkowskich powinno pozostać osiągnięcie celów strategii, przy jednoczesnym uwzględnieniu nowych wyzwań. W związku z tym niektóre dalsze obszary wymagają pilnej jasności i szybkich postępów, zarówno w celu zwiększenia ochrony obywateli UE i środowiska, jak i – z uwagi na fakt, że w niektórych przypadkach bezpieczniejsze alternatywne chemikalia mogą wymagać znacznych inwestycji w badania i rozwój – w celu zapewnienia przewidywalnego otoczenia inwestycyjnego dla przemysłu.

Głównym celem tej wymiany poglądów jest podkreślenie znaczenia, jakie strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności ma w programie politycznym kolejnego cyklu politycznego, oraz wsparcie przyspieszenia realizacji tej strategii przy zapewnieniu zarówno przemysłowi, jak i władzom jasności co do przyszłych środków.

Pytania do ministrów:

1. *Czy działania określone w strategii w zakresie chemikaliów są nadal adekwatne do celu, jakim jest sprostanie zidentyfikowanym wyzwaniom i osiągnięcie celów strategii? Czy istnieje potrzeba nadania priorytetu niektórym działaniom, które nie zostały jeszcze wdrożone?*
2. *Czy od czasu przyjęcia strategii pojawiły się nowe wyzwania, w odniesieniu do których potrzebne są nowe podejścia wraz z zaktualizowanym i wykonalnym planem wdrażania?*
3. *Jakie (inne) sposoby wdrażania są dostępne dla instytucji i organów UE oraz dla państw członkowskich w celu zaradzenia opóźnieniom, przyspieszenia realizacji strategii i zapewnienia odpowiedniej realizacji nowych zadań?*
